

**Eco-effectscan
Van Oosthuijzelaan 16
te 's-Gravenzande**

**Opdrachtgever
Vollebregt-Barten Onroerend Goed
B.V.
te Honselersdijk**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
e-mail info@aquaterranova.nl
www.aquaterranova.nl

**Eco-effectscan
Van Oosthuijzelaan 16
te 's-Gravenzande**

**Opdrachtgever
Vollebregt-Barten Onroerend Goed B.V.
te Honselersdijk**

Datum: 2 april 2024
Rapportnr.: 23305/AQT301aFF/JZ
Status: Definitieve rapportage

COLOFON

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Titel : **Eco-effectscan Van Oosthuijzelaan 16 te 's-Gravenzande**

Opdrachtgever : Vollebregt-Barten Onroerend Goed B.V.
Contactpersoon : dhr. A. van der Hoeven

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
e-mail info@aquaterranova.nl
www.aquaterranova.nl

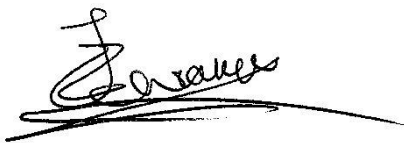
Projectteam

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : dhr. M. Verschoor
Auteur : dhr. J. Zwaan BSc
Veldwerk : dhr. M. Verschoor
: dhr. J. Zwaan BSc
Kwaliteitsborger : mw. T.J. de Jong BSc

Projectnummer : **23305**

Aqua-Terra Nova BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Vrijgave auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
2 april 2024	Definitief		

© 2024 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling.....	5
1.3	Leeswijzer	5
1.4	Verantwoording.....	5
2	METHODE.....	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	Projectbeschrijving	6
2.3	Wettelijk kader Omgevingswet.....	6
2.4	Beoordeling beschermde natuurgebieden	6
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren	6
2.6	Effectbeoordeling en toetsing	7
3	PLANGEBIED.....	8
3.1	Ligging.....	8
3.2	Bestaande situatie	8
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	9
3.4	Veldbezoek.....	9
4	RESULTATEN GEBIEDSBESCHERMING.....	10
4.1	Natura 2000-gebieden	10
4.2	Ecologische verbindingszones	11
4.3	Houtopstanden.....	12
5	RESULTATEN SOORTBESCHERMING.....	13
5.1	Vaatplanten	13
5.2	Vogels.....	13
5.3	Grondgebonden zoogdieren	15
5.4	Vleermuizen	15
5.5	Amfibieën.....	17
5.6	Reptielen.....	18
5.7	Vissen	18
5.8	Overige beschermde soorten	18
6	CONCLUSIES EN ADVIES.....	19
6.1	Gebiedsbescherming.....	19
6.2	Beschermde houtopstand	19
6.3	Soortenbescherming	19
6.4	Advies en vervolgstappen	20
6.5	Planning.....	21
6.6	Geldigheid	22
7	REFERENTIES	23

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Er loopt een procedure tot bestemmingsplanwijziging op de locatie van Oosthuijzelaan 16 te 's-Gravenzande. Vollebregt-Barten Onroerend Goed B.V. is voornemens na deze wijziging sloop- en bouwactiviteiten op deze locatie uit te voeren. Bij de werkzaamheden wordt mogelijk een aantal (maximaal vier) bomen gekapt, er worden geen watergangen gegraven of gedempt. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Vollebregt-Barten.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project mogelijk in strijd is met de Omgevingswet. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving¹.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het plangebied beschreven. Mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland worden beschreven in hoofdstuk 4. De resultaten van de inventarisatie en mogelijke effecten op beschermde soorten worden in hoofdstuk 5 beschreven. Tot slot volgen in hoofdstuk 6 de conclusies en worden eventueel te nemen maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst aangegeven met een nummer dat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst.

1.4 Verantwoording

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de afwezigheid van soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit gewaarborgd.

2 METHODE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Omgevingswet in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe worden de omvang en de ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Wettelijk kader Omgevingswet

In de Omgevingswet zijn beschermde soorten en gebieden aangewezen¹. Hierbij zijn beschermde soorten ingedeeld in drie regimes, respectievelijk art. 11.37, 11.46 en 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Artikel 11.37 betreft regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in de Europese Unie. Artikel 11.46 betreft regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen. Artikel 11.54 betreffen regels ter bescherming van niet onder artikel 11.46 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet.

Alle in de Omgevingswet genoemde soorten zijn strikt beschermd¹. De bescherming van soorten is met name gericht op instandhouding van populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren.

2.4 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het plangebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden uit art. 11.6 van de Bal (Natura 2000-gebieden) en gebieden uit het Natuurnetwerk Nederland (NNN) omschreven in art. 7.7 lid 2 van Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 5 km van het plangebied gelegen zijn of de ingreep een zodanig karakter heeft dat effecten op grotere afstand mogelijk zijn, wordt de wettelijke status beschreven. Daarnaast wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden, zowel door de werkzaamheden zelf als voor eventuele effecten van stikstofdepositie door de werkzaamheden op natuurgebieden.

2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van een veldbezoek, verspreidingsatlassen, overige naslagwerken en lokale waarnemingen wordt een lijst samengesteld van beschermde soorten behorend tot 11.37, 11.46 en 11.54 van het Bal welke in en in de nabije omgeving van het plangebied zijn waargenomen of potentieel aanwezig zijn. Deze lijst met soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het plangebied beoordeeld. De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor de soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- Niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen* verwacht worden en het plangebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- Aanwezig; de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het plangebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen*.

*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFF.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving en mogelijke effecten op nabijgelegen natuurgebieden. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de specifieke zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1. Toetsingskader per beschermingscategorie.

Categorie	Toetsingskader
Artikel 11.37 en 11.46 van het Bal (Vogelrichtlijn & Habitatrichtlijn)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op beschermde soorten niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek. Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en bestendig beheer, geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Artikel 11.54 van het Bal (Nationaal beschermde soorten)	Iedere afzonderlijke provincie heeft algemene soorten uit deze categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht (zorgplicht is wel van toepassing). Indien deze soorten niet zijn vrijgesteld dienen effecten te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op beschermde soorten niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek. Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en bestendig beheer, geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Alle planten en dieren (Specifieke zorgplicht)	In het kader van de specifieke zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

3 PLANGEBIED

3.1 Ligging

Het plangebied is gelegen aan de Van Oosthuijzelaan 16 te 's-Gravenzande, in de gemeente Westland in de provincie Zuid-Holland. Het plangebied betreft een woonhuis, enkele schuren en een grasveld op de rand van een bosachtige en glastuinbouw bedrijfsomgeving. Zie figuur 3.1 voor de ligging en de begrenzing van het plangebied.

Figuur 3.1. Ligging en begrenzing van het plangebied Van Oosthuijzenlaan 16 te 's-Gravenzande (rood omkaderd).

Het plangebied grenst aan de noordoosthoek van het Staelduinse Bos en ligt aan de Van Oosthuijzelaan. Ten noorden ervan liggen glastuinbouwbedrijven en een met gras begroeid perceel. Op ruim twee kilometer afstand ligt de dorpskern van 's-Gravenzande. Ten oosten ervan liggen eveneens glastuinbouwbedrijven en op 400 meter afstand de Maasdijk. Ten zuiden en westen ligt het Staelduinse Bos met verder naar het zuiden percelen akkerland. Op een kleine drie kilometer afstand ligt 'De Nieuwe Waterweg', die uitmondt in de Noordzee.

3.2 Bestaande situatie

Het plangebied betreft een met gras begroeid perceel met een oppervlakte van circa 3200 m². Aan de rand van het perceel bevindt zich een woning, op het perceel staan drie houten schuren en vier bomen. Een volwassen esdoorn, een es, een paardenkastanje en een jonge den. Aan de noordkant grenst het perceel aan de Van Oosthuijzelaan, aan de oostkant wordt het perceel begrensd door een dichtbegroeide haag die tussen de huisnummers 16 en 18 in ligt. Ten zuiden grenst het perceel aan het tot het Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen' behorende Staelduinse Bos. In het Staelduinse Bos bevinden zich bunkers uit de Tweede Wereldoorlog en een vleermuisreservaat. Ten westen van het plangebied bevindt zich het erf van de Van Oosthuijzelaan 14 en een ruim 7000 m² met gras begroeid perceel. Aan de overzijde van de Van Oosthuijzelaan ligt een weiland waarop schapen grazen en glastuinbouwbedrijven zijn gevestigd.

Zie voor een impressie van het plangebied de afbeeldingen in figuur 3.2.

Figuur 3.2. Impressie van het plangebied. Linksboven: Plangebied gezien vanaf de oprit van het perceel. Rechtsboven: Oprit van het perceel en aangrenzende woning. Linksonder: De drie houten schuren op de plaats waar de nieuwbouw komt. Rechtsonder: De paardenkastanje, den en es op de zuidelijke hoek van het perceel.

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

Vollebregt-Barten Onroerend Goed BV is voornemens het bestemmingsplan van Van Oosthuijzelaan 16 te 's-Gravenzande om te laten zetten van 'agrarisch-glastuinbouw' naar 'wonen'. Daarna worden op de kavel de drie houten schuren gesloopt. Hiermee wordt het mogelijk gemaakt om drie vrijstaande woningen met parkeergelegenheid op de kavel te bouwen. De al aanwezige woning (Van Oosthuijzelaan 14-16 zal blijven staan. Op het moment van schrijven van deze rapportage is het nog onduidelijk of de vier bomen die op het perceel staan gekapt zullen worden.

Deze activiteiten vormen de basis van de toetsing aan de Omgevingswet.

3.4 Veldbezoek

Het plangebied is bezocht in de middag van 19 maart 2024. De weersomstandigheden tijdens dit oriënterend onderzoek waren droog, 1/8 bewolkt met een temperatuur van 15°C, windkracht 3 Bft uit het zuidwesten. Tijdens de inventarisatie zijn aanwezige natuurwaarden in het plangebied bekeken. Beschermde soorten worden alleen op basis van regionale verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikte habitat uitgesloten, anders worden ze meegenomen in de toetsing.

4 RESULTATEN GEBIEDSBESCHERMING

Onderstaand wordt bepaald wat de afstand is van het plangebied tot beschermde natuurgebieden of gebieden die behoren tot een ecologische verbindingszone en wordt getoetst of de geplande activiteiten mogelijk een negatief effect kunnen hebben op deze beschermde natuurgebieden en ecologische verbindingszones. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk zijn/is.

4.1 Natura 2000-gebieden

Het Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen' grenst ten zuiden direct aan het plangebied, zie figuur 4.1. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand.

Figuur 4.1. Positie van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

Het Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen' bestaat uit oude duinen, duinbossen, struwelen, ruigten en plassen². Het natuurgebied is van grote waarde vanwege de kalkarme duinen en heideterreinen die in het gebied voorkomen. Aan de binnenduinrand bevindt zich een aantal oude landgoedbossen die rijk zijn aan stinzenflora.

De werkzaamheden hebben vanwege de korte afstand en de aard van de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Solleveld en Kapittelduinen'. Een stikstofdepositieberekening is reeds uitgevoerd. Er is geen sprake van stikstofdepositie. Negatieve effecten aan het Natura 2000-gebied kunnen worden uitgesloten. Het gaat hierbij om de depositie van stikstof op het aangrenzende Natura-2000 gebied. Zie de volgende paragraaf.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie is de hoeveelheid stikstof die in de vorm van NO_x (stikstofoxiden) of NH_3 (ammoniak), neerdaalt op de bodem. Verschillende bronnen, zoals bouwwerktuigen, verkeer en mest hebben een stikstofuitstoot. In Nederland is in 118 van de 162 Natura 2000-gebieden de stikstofdepositie hoger bevonden dan ten minste één habitat of soort kan verdragen. Een verdere toename van de stikstofdepositie kan leiden tot 'significante effecten' op de beschermde natuurgebieden, wat alleen is toegestaan met een vergunning Omgevingswet.

Om de stikstofdepositie te berekenen wordt er gekeken naar de sloop-/bouwphase en naar de gebruiksfase. Voor beide fasen wordt een berekening gemaakt. Voor de sloop-/bouwphase wordt met name gekeken naar de machines die gebruikt worden en naar de vervoersbewegingen van en naar het plangebied tijdens de sloop-/bouwphase. Voor de gebruiksfase wordt met name gekeken naar de vervoersbewegingen van en naar het plangebied en naar de uitstoot van het gebouw zelf in de nieuwe (beoogde) situatie.

De Raad van State heeft op 2 november 2022 geoordeeld dat de bouwvrijstelling niet meer gebruikt mag worden bij bouwprojecten waarvoor mogelijk een vergunning nodig is. De AERIUS-calculator is het voorgeschreven instrument voor de toestemmingsverlening. Met de AERIUS-calculator worden de stikstofdepositieberekeningen uitgevoerd en wordt de depositie van de stikstof op Natura-2000 gebieden berekend. Deze rekentool is door het RIVM geactualiseerd en op 5 oktober 2023 gepubliceerd. Stikstofdepositieberekeningen worden met deze geactualiseerde versie van de AERIUS-calculator uitgevoerd.

Projecten die op basis van de bouwvrijstelling al zijn vergund, maar nog niet onherroepelijk zijn, kunnen mogelijk gevolgen ondervinden na de afschaffing van de bouwvrijstelling. Dit verschilt per geval. Aqua-Terra Nova kan indien gewenst advies geven.

De uitspraak van 2 november 2022 heeft geen gevolgen voor omgevingsvergunningen die zijn verleend en waartegen geen bezwaar of beroep meer mogelijk is (ook wel 'onherroepelijke' omgevingsvergunningen).

Een stikstofdepositieberekening ten behoeve van de beoogde werkzaamheden wordt mogelijk vanuit het bevoegd gezag geëist. Aqua-Terra Nova kan deze berekening voor u uitvoeren.

4.2 Ecologische verbindingzones

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), zie figuur 4.2. Het NNN kent geen externe werking. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Nadere toetsing in het kader van de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

Figuur 4.2. Positie van het plangebied ten opzichte van het NNN.

4.3 Houtopstanden

Gezien de regel voor de bescherming van houtopstanden enkel geldt voor houtopstanden groter dan 1000 m² en een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, is een meldingsplicht bij de provincie Zuid-Holland niet noodzakelijk.

In Nederland geldt een herplantplicht buiten de bebouwde kom. Indien er bomen worden gekapt, dient minimaal hetzelfde aantal bomen te worden aangeplant. Dit dient binnen 3 jaar na kap te gebeuren.

De gemeente Westland heeft het voornemen om meer ruimte voor bomen te creëren en de variatie en de kwaliteit van het bestaande groen te verbeteren. Ook wil ze bestaande natuurgebieden uitbreiden. Er wordt naar gestreefd voor elke boom die wordt verwijderd twee bomen terug te plaatsen.

5 RESULTATEN SOORTBESCHERMING

In dit hoofdstuk worden eventuele effecten van de geplande werkzaamheden op aanwezige natuurwaarden uitgewerkt. Daarnaast wordt antwoord gegeven op de vraag of, en zo ja, in welke mate beschermde plant- en diersoorten, beschermd door de Omgevingswet, door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing in het kader van de Omgevingswet noodzakelijk is/zijn.

5.1 Vaatplanten

Het plangebied is tijdens het uitvoeren van het oriënterend veldbezoek gecontroleerd op mogelijk aanwezige beschermde vaatplanten. Deze zijn niet aangetroffen. Op basis van verspreidingsgegevens, worden beschermde vaatplanten dan ook niet verwacht⁵. De aanwezigheid van beschermde flora kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten is niet noodzakelijk.

5.2 Vogels

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen én de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd¹. In het plangebied worden broedende vogels verwacht, zowel algemene als jaarrond beschermde broedende vogels en soorten uit categorie 5.

5.2.1 *Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats*

Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat in de omgeving van Van Oosthuijzelaan 16 de gierzwaluw en huismus behorend tot de categorie 1-4 (jaarrond beschermde vaste verblijfplaats) niet voorkomen⁶. De gierzwaluw nestelt in gebouwen, onder de dakgoot, achter de regenpijp, onder dakpannen, of in een gat in de muur en ook wel in neststenen. De huismus nestelt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen, in mussenkasten of dicht struweel. Tijdens het veldbezoek werden er geen huismussen in het plangebied en de nabije omgeving waargenomen. De bestaande woning met huisnummer 14 en 16 (figuur 5.1) is mogelijk geschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw. Er staan echter geen werkzaamheden gepland aan dit gebouw. De rest van het plangebied, op de grens met het Staelduinse Bos na, bevat geen elementen die onderdeel uitmaken van het leefgebied van de huismus. De bramenstruiken aan de grens van het plangebied zijn geschikt als kwetterplek en foerageergebied voor de huismus, deze grens moet echter al gewaarborgd en verzacht worden. Dat wil zeggen dat de grens tussen het bos en het plangebied een geleidelijke overgang van tien meter moet krijgen. Tevens is er voor de huismus voldoende alternatief in de omgeving zoals struiken en hagen in tuinen en struiken in en langs het Staelduinse Bos. Negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus en gierzwaluw kunnen worden uitgesloten. Nader onderzoek is naar de aanwezigheid van deze soorten is niet noodzakelijk.

Figuur 5.1 Van Oosthuijzelaan 14-16 (rechts op afbeelding).

De bomen in het plangebied zijn niet geschikt als verblijfplaats voor uilen en/of roofvogels, ze zijn te klein en hebben een te lage dichtheid. De bomen in het Staelduinse Bos zijn vele malen geschikter. Tijdens het veldbezoek is er in de bomen gezocht naar oude nesten. Er zijn geen (oude) nesten van uilen en/of roofvogels aangetroffen in de bomen die mogelijk gerooid gaan worden. De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van de uilen en/of roofvogels kan in het plangebied worden uitgesloten. In het Staelduinse Bos broeden roofvogels zoals sperwer, buizerd en havik. Bij de werkzaamheden dient er rekening mee te worden gehouden dat broedende uilen en/of roofvogels zo min mogelijk worden verstoord. Hiertoe zou de aanleg van fundering van de woningen met schroefboren moeten worden uitgevoerd in plaats van met een heimachine. Schroefboren heeft een laag geluidsniveau en is trillingsarm. Als het niet mogelijk is verstoring door geluid en trillingen te beperken (door bijvoorbeeld te werken met schroefboren) tijdens de bouw, is nadere toetsing aan de Omgevingswet noodzakelijk.

5.2.2 *Vogels uit categorie 5*

Van de vogelsoorten met een verblijfplaats uit de categorie 5 zijn verschillende vogels binnen het plangebied te verwachten zoals bosuil, ekster, blauwe reiger, boomklever, boomkruiper, groene specht, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte kraai. Nesten van categorie 5-soorten zijn jaarrond beschermd wanneer specifieke ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen¹. In dit geval wordt het plangebied voornamelijk gebruikt als foerageergebied. Echter is er in de omgeving, met name het Staelduinse Bos en grasvelden in de omgeving, voldoende alternatief en zijn er geen redenen om de nesten jaarrond te beschermen. Wel zijn de vogels en hun nesten beschermd tijdens het broeden. Het is noodzakelijk in de periode februari tot augustus verstoring van broedende vogels zo veel mogelijk te voorkomen. Indien er in deze periode gebouwd gaat worden dient er voorafgaand aan de bouw een broedvogelonderzoek plaats te vinden. Nadere toetsing aan de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

5.2.3 *Algemene (broed)vogels*

In en rondom het plangebied zijn algemene vogelsoorten te verwachten zoals braamsluiper, winterkoning, houtduif, Turkse tortel, gaai, heggemus, roodborsttapuit, putter, kneu, merel en kauw. Het groen in het plangebied is geschikt als broedlocatie voor algemene vogels. De gaai, Turkse tortel en houtduif maken hun nesten in bomen. De merel maakt gebruik van lage bomen en struweel

om een nest in te bouwen. Alle vogels zijn tijdens het broeden beschermd en mogen dan niet verstoord worden¹. Er wordt aanbevolen om buiten het broedseizoen, deze duurt grofweg van maart t/m juli, te werken. Indien er binnen het broedseizoen (februari-augustus) gewerkt wordt, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole plaats te vinden. Nadere toetsing aan de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat er in de omgeving van het plangebied de beschermde boomarter voorkomt⁷. Het plangebied is vanwege het gebrek aan voldoende groen niet geschikt als vaste rust- en/of verblijfplaats voor de (strikt) beschermde boomarter. De aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten kan worden uitgesloten.

Het oriënterend onderzoek wijst uit dat het plangebied geschikt is voor nationaal beschermde zoogdiersoorten zoals haas, ree, dwergspitsmuis, bosmuis, waterspitsmuis, veldmuis, huisspitsmuis, vos, eekhoorn, egel, woelrat en konijn. Ook kunnen er binnen het plangebied algemene zoogdiersoorten voorkomen als bruine rat. Voor alle bovengenoemde nationaal beschermde zoogdiersoorten behalve waterspitsmuis en eekhoorn geldt binnen de provincie Zuid-Holland een vrijstelling in het kader van de Omgevingswet¹. De zorgplicht blijft echter wel van kracht.

Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat in de omgeving van het plangebied de beschermde waterspitsmuis niet voorkomt⁷. Deze soort komt voor in habitat langs water met behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Het Staelduinse Bos beschikt over water met op verschillende plekken watervegetatie en redelijk begroeide oevers, het plangebied echter niet. Daarom kan de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van de waterspitsmuis worden uitgesloten. Nadere toetsing aan de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

Het leefgebied van eekhoorns bestaat uit loof- en naaldbos, tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos, zolang er genoeg voedselaanbod is. De solitair levende dieren bewegen zich behendig voort tussen de bomen en bouwen een bolvormig nest in een boom. Soms wordt er gebruik gemaakt van holtes in bomen. Het plangebied grenst aan een groot groen gebied. Het plangebied zelf is echter vanwege het gebrek aan voldoende groen niet geschikt als vaste rust- en/of verblijfplaats voor de (strikt) beschermde eekhoorn. Er is voldoende alternatief aanwezig. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn kan binnen het plangebied worden uitgesloten. Nadere toetsing aan de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

Egels maken gebruik van parken, tuinen en struweel zoals heggen en klimplanten als leefgebied. Ze leggen per nacht kilometers af op zoek naar voedsel, maar keren vaak terug naar hen bekende plekken. Egels, maar voornamelijk volwassen vrouwtjes binden zich aan een leefgebied van 10-40 hectare. De paartijd duurt van mei tot augustus. Ook in september en oktober kunnen egelvrouwtjes nog jongen in het nest hebben. Deze nesten zijn goed verscholen in het struweel. Tussen november en mei zijn egels af en aan in winterslaap. Winterverblijfplaatsen worden vaak in de grond tegen een gebouw, schutting of composthoop of dichte struik gemaakt. Egels die geen jongen hebben en niet in winterslaap zijn, slapen overdag op wisselende plekken in struikgewas, tussen boomwortels en onder heggen. De struiken en heggen in het plangebied vormen op ieder moment van het jaar geschikt leefgebied voor egels. Voor de egel geldt binnen de provincie Zuid-Holland een vrijstelling in het kader van de Omgevingswet¹. De zorgplicht blijft echter wel van kracht. Voordat er groen wordt verwijderd, moet er een controle plaatsvinden naar aanwezigheid van egels.

5.4 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Alle soorten vleermuizen zijn beschermd binnen de Omgevingswet¹. Vleermuizen maken binnen hun netwerk gebruik van vaste verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Deze vaste rust- en verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd, ook als de dieren op dat moment niet aanwezig zijn. Daarnaast is de functionele leefomgeving van vleermuizen beschermd. Dit zijn de vaste vliegroutes en essentiële foerageergebieden, die nodig zijn om een verblijfplaats te laten functioneren.

5.4.1 Verblijfplaatsen

Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat in de omgeving van het plangebied de gebouwbewonende vleermuissoorten baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis voorkomen. De woning aan de Van Oosthuijzelaan 14-16 is mogelijk geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. Er staan echter geen werkzaamheden gepland aan dit pand. Negatieve effecten van de werkzaamheden op mogelijk aanwezige

gebouwbewonende vleermuizen kunnen worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten is niet noodzakelijk.

Op basis van verspreidingsgegevens is gebleken dat er in de directe omgeving van het plangebied de boombewonende vleermuissoorten baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis voorkomen. De mogelijk te verwijderen bomen in het plangebied bevatten geen holtes en zijn daardoor ongeschikt voor boombewonende vleermuizen. De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen kan worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten is niet noodzakelijk.

5.4.2 *Massawinterverblijfplaatsen*

Vleermuizen betrekken 's winters vaak in groten getale specifieke verblijfplaatsen die geschikt zijn om de winterslaap in door te brengen, ook massawinterverblijfplaatsen genoemd. Dit zijn vaak slecht geïsoleerde gebouwen, hoge (flat)gebouwen, grotten, bunkers, kelders of zolders met een geschikt microklimaat en een constante temperatuur en vochtigheidsgraad¹⁶. Het Staelduinse Bos beschikt over 35 bunkers uit de Tweede Wereldoorlog die jaarlijks door ruim 150 vleermuizen worden benut als massawinterverblijfplaats. Winterverblijfplaatsen zijn in gebruik van half september t/m eind april. Daarnaast worden van half augustus t/m eind september dezelfde locaties gebruikt als paarverblijfplaats. Winter- en paarverblijfplaatsen zijn gevoelig voor trillingen, om deze reden mogen heiwerkzaamheden in de periode half augustus t/m eind april niet plaatsvinden. Als toch in deze periode gewerkt wordt is het verplicht een trillingsarm alternatief toe te passen zoals schroefboren. Nader onderzoek naar winterzwermen en massawinterverblijfplaatsen is niet noodzakelijk.

5.4.3 *Foerageergebied en vliegroute*

Het plangebied en de omgeving van het plangebied zijn geschikt als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen. Het plangebied is als open veld (figuur 5.2) geschikt als foerageergebied voor de rosse vleermuis, gezien dit veld in de luwte van het Staelduinse Bos ligt bij de dominante windrichting, is dit mogelijk een essentieel foerageergebied. De gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en baardvleermuis vliegen waarschijnlijk foeragerend langs de bosrand (figuur 5.2), ook dit is mogelijk essentieel foerageergebied. Sommige vleermuizen maken gebruik van lijnvormige structuren, zoals watergangen en bomenrijen, als vliegroute. Andere vleermuizen zijn minder afhankelijk van dit soort structuren⁸. De bosrand is een mogelijk essentiële vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen. De werkzaamheden en de uiteindelijke situatie hebben mogelijk negatieve effecten op essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Als er een groene, zachte en natuurlijke overgang van minimaal tien meter van bos naar tuin op de kavels wordt opgenomen én er geen kunstlicht op de bosrand valt, kunnen deze negatieve effecten voor de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis voldoende worden beperkt. Als deze bufferzone van tien meter niet gerealiseerd kan worden, of als er niet voorkomen kan worden dat de bosrand onbelicht blijft, is nadere toetsing aan de Omgevingswet noodzakelijk. Om het foerageergebied van de rosse vleermuis in beeld te brengen is hoe dan ook nader onderzoek noodzakelijk.

Figuur 5.2 Open veld dat mogelijk dient als foerageergelegenheid voor rosse vleermuis met in de achtergrond de bosrand die kan dienen als foerageergebied voor andere soorten.

5.5 Amfibieën

Uit de landelijke verspreidingsgegevens komt naar voren dat de strikt beschermde rugstreeppad in de omgeving van het plangebied voorkomt⁹. De rugstreeppad betreft een pioniersoort die 's nachts en in de schemer actief is. Overdag verblijft de pad in (muizen)holen, onder schuilelementen of ingegraven in het zand. Van oktober tot en met maart verblijft de rugstreeppad in winterrust. Ook deze winterrust brengen ze ingegraven in het zand door. Het plangebied is vanwege het gebrek aan voortplantingswater en vergraafbare grond niet geschikt voor strikt beschermde amfibieënsoorten. De aanwezigheid van strikt beschermde amfibieënsoorten kan worden uitgesloten. Nadere toetsing aan de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

Echter kan de rugstreeppad zich snel vestigen op bouwterreinen met vergraafbare grond en bouwmaterialen om onder te schuilen. Hierdoor kunnen de geplande werkzaamheden het plangebied geschikt maken als leefgebied. Er dienen maatregelen genomen te worden ter voorkoming van de vestiging van de rugstreeppad (paragraaf 7.3.1). Als deze zich eenmaal heeft gevestigd in het plangebied, dient een ontheffing in het kader van de Omgevingswet aangevraagd te worden.

De takkenrillen, ruigtes en groenstroken langs de rand van het plangebied (figuur 5.3) zijn geschikt voor nationaal beschermde soorten (beschermd volgens art. 11.54 Omgevingswet) als de bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, bastaardkikker. Voor deze soorten geldt in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling in het kader van de Omgevingswet. De zorgplicht blijft echter wel van kracht.

Figuur 5.3 Schuilgelegenheid voor verschillende amfibieënsoorten.

5.6 Reptielen

Uit de landelijke verspreidingsgegevens komt naar voren dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde reptielen voorkomen⁹. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat en de ligging in stedelijk gebied worden deze redelijkerwijs ook niet verwacht. De aanwezigheid van (strikt) beschermde reptielen kan worden uitgesloten. Nadere toetsing aan de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

5.7 Vissen

In het plangebied zijn geen watergangen of ander open water aanwezig. Negatieve effecten op vissen zijn uitgesloten. Nader onderzoek in het kader van de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

5.8 Overige beschermde soorten

Van de ongewervelden zijn naast vlinders en libellen, enkele kevers (vliegend hert, brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, vermiljoenkever), weekdieren (platte schijfhoren, Bataafse stroommossel) en een kreeftachtige (rivierkreeft), beschermd door de Omgevingswet^{1,13,14}. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in geschikt habitat. Het voorkomen van beschermde ongewervelden kan hierdoor redelijkerwijs worden uitgesloten. Er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Omgevingswet.

6 CONCLUSIES EN ADVIES

In opdracht van Vollebregt-Barten Onroerend Goed BV heeft Aqua-Terra Nova BV een onderzoek uitgevoerd naar de consequenties van natuurwetgeving op de geplande werkzaamheden met betrekking tot het project aan de Van Oosthuijzelaan 16 te 's-Gravenzande. Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of de geplande activiteiten in strijd kunnen zijn met de Omgevingswet. De conclusies van de toetsing worden in dit hoofdstuk gegeven.

6.1 Gebiedsbescherming

Op grond van dit onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het plangebied grenst aan de zuidkant direct aan Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen'. Een stikstofdepositieberekening is reeds uitgevoerd. Er is geen sprake van stikstofdepositie. Negatieve effecten van de werkzaamheden op het Natura 2000-gebied kunnen worden uitgesloten. Een nadere toetsing in het kader van gebiedsbescherming is niet noodzakelijk.
- Het plangebied grenst aan de zuidkant direct aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Negatieve effecten op het NNN kunnen worden uitgesloten. Een nadere toetsing is niet noodzakelijk.

6.2 Beschermde houtopstand

Er zullen maximaal vier bomen, die geen onderdeel zijn van rijbeplanting van meer dan twintig bomen of een houtopstand van meer dan 1000 m², worden verwijderd. Een meldingsplicht bij de provincie Zuid-Holland is niet noodzakelijk.

6.3 Soortenbescherming

In tabel 6.1 zijn de benodigde vervolgstappen conform de Omgevingswet per soortgroep aangegeven. In tabel 6.2 wordt de betekenis van de kleurencode weergegeven.

Tabel 6.1. Overzicht beschermde soorten

Soortgroep	Wet	Geadviseerde vervolgstappen
Vaatplanten		
Beschermde soorten	Ow 11.37	Aanwezigheid uitgesloten.
Algemene soorten	Ow 11.46	Werken conform zorgplicht.
Vogels		
Soorten met jaarrond beschermde verblijfplaats	Ow 11.37	Nader onderzoek is noodzakelijk als verstoring door geluid en trillingen tijdens de bouw niet voorkomen kan worden.
Categorie 5 soorten	Ow 11.37	Een broedvogelcontrole is noodzakelijk, tenzij buiten het broedseizoen wordt gewerkt.
Algemene soorten	Ow 11.37	Een broedvogelcontrole is noodzakelijk, tenzij buiten het broedseizoen wordt gewerkt.
Grondgebonden zoogdieren		
Beschermde soorten	Ow 11.46 of 11.54	Aanwezigheid uitgesloten.
Algemene en vrijgestelde soorten	Ow 11.27	Werken conform zorgplicht.
Vleermuizen		
Verblijfplaatsen	Ow 11.46	Negatieve effecten op mogelijk aanwezige gebouwbewonende soorten uitgesloten. Aanwezigheid boombewonende soorten uitgesloten.
(Massa)winterverblijfplaatsen	Ow 11.46	Verstoring van vleermuisreservaat voorkomen.
Vliegroutes en foerageergebied	Ow 11.46	Nader onderzoek naar foerageergebied en vliegroute van rosse vleermuis (en mogelijk ook baard-, gewone dwerg- en ruige dwergvleermuis) is noodzakelijk.
Amfibieën		
Beschermde soorten	Ow 11.46 of 11.54	Vestiging van rugstreeppad tijdens de bouw voorkomen.
Algemene en vrijgestelde soorten	Ow 11.27	Werken conform zorgplicht.
Reptielen		

Beschermde soorten	Ow 11.46 of 11.54	Aanwezigheid uitgesloten.
Vissen		
Beschermde soorten	Ow 11.46 of 11.54	N.v.t.
Algemene soorten	Ow 11.54	N.v.t.
Overige soorten		
Beschermde soorten	N.v.t.	Aanwezigheid uitgesloten.

Tabel 6.2. Betekenis kleurencodes.

Kleur	Betekenis
Groen	Werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden met inachtneming van de algemene zorgplicht. Verdere vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.
Geel	Werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd mits maatregelen genomen worden of conform een goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt. Indien negatieve effecten niet uitgesloten kunnen worden is nader onderzoek noodzakelijk.
Rood	Nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten, functie van het plangebied voor de betreffende soorten en de invloed van het project op individuen en de gunstige staat van instandhouding van de soort is noodzakelijk. Indien uit het onderzoek blijkt dat betreffende soort aanwezig is en negatieve effecten niet uit te sluiten dan wel te voorkomen zijn dient ontheffing aangevraagd te worden.

6.4 Advies en vervolgstappen

Vollebregt-Barten Onroerend Goed BV is voornemens op de kavel aan de Van Oosthuijzelaan 16 te 's-Gravenzande drie houten schuren te slopen. Ook worden er mogelijk (maximaal vier) bomen verwijderd. Hiermee wordt het mogelijk gemaakt om drie vrijstaande woningen met parkeergelegenheid op de kavel te bouwen. De al aanwezige woning (Van Oosthuijzelaan 14-16 zal blijven staan.

6.4.1 Broedvogels

Geadviseerd wordt dat de aanleg van fundering van de woningen met schroefboren wordt uitgevoerd in plaats van met een heimachine, zo wordt verstoring door geluid en/of trilling beperkt. Als blijkt dat niet gewerkt kan worden met een schroefboor, is nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van roofvogels zoals sperwer, buizerd en havik noodzakelijk.

Alle in Nederland broedende vogels en hun eventuele nesten zijn strikt beschermd en mogen tijdens het broeden niet verstoord worden. De meeste vogels broeden in de periode februari tot en met augustus. Echter zijn vogels welke buiten deze periode broeden ook te allen tijde beschermd. Binnen het plangebied worden geen broedende vogels verwacht. Indien toch vogelnesten of broedende vogels worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden nabij het nest of broedplaats uitgesteld te worden totdat de jongen vliegvlug zijn of dient er een verstoringvrije zone rond de broedplaats opgesteld te worden.

6.4.2 Vleermuizen

De bosrand van het Staelduinse Bos is mogelijk een essentieel foerageergebied en mogelijk een essentiële vliegroute voor verschillende vleermuissoorten, het plangebied is mogelijk essentieel foerageergebied voor de rosse vleermuis. De werkzaamheden kunnen deze onderdelen van het leefgebied van vleermuizen negatief beïnvloeden. Als er tussen de bosrand en de kavel geen bufferzone van tien meter gerealiseerd kan worden, of als niet voorkomen kan worden dat tijdens de bouw of in de beoogde situatie licht kan uitstralen op de bosrand, dan is nader onderzoek noodzakelijk om inzicht te krijgen in de mate waarin vleermuizen de bosrand gebruiken. Hoe dan ook is nader onderzoek noodzakelijk om in beeld te brengen in welke mate de rosse vleermuis het plangebied gebruikt als foerageergebied.

Vanwege de aanwezigheid van grote hoeveelheden overwinterende vleermuizen in de bunkers in het Staelduinse Bos mogen heiwerkzaamheden niet plaatsvinden in de periode half augustus t/m eind april, of moeten trillingsarme alternatieven toegepast worden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Er wordt geadviseerd de werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang uit te voeren om zo overvliegende en/of foeragerende vleermuizen niet te verstoren. Indien dit niet mogelijk is, dient uitstraling van verlichting naar de omgeving voorkomen te worden. Ook kan ervoor gekozen worden om in de periode te werken wanneer vleermuizen in winterslaap zijn. De winterslaap van vleermuizen duurt grofweg van november t/m maart, maar is afhankelijk van soort en weersomstandigheden.

Bij het plaatsen van nieuwe verlichting, wordt aanbevolen om verlichting toe te passen die verstoring bij vleermuizen zoveel mogelijk beperkt. De lichthinder voor vleermuizen door straatverlichting kan aanzienlijk worden beperkt door amberkleurig UV-vrije LED-armaturen, lagere lichtmasten en de toepassing van een scherpe afsnede van de lichtinval.

6.4.3 *Rugstreeppad*

Er dienen maatregelen genomen te worden ter voorkoming van de vestiging van de rugstreeppad. Dit kan worden gerealiseerd door middel van het plaatsen van paddenschermen ter voorkoming van het vestigen van de rugstreeppad binnen het plangebied. De meest gunstige periode om de schermen te plaatsen is in de winterperiode (december t/m maart).

6.4.4 *Bomen*

Bomen hebben doorgaans veel verschillende structuren en veel oppervlakte. Eén boom herbergt om die reden grote aantallen insecten van diverse soorten. Deze insecten vormen een belangrijke voedselbron voor vogels. Niet alleen insectenetende vogels maken daar gebruik van; ook zaadeters vangen in het broedseizoen veel insecten, die ze als belangrijkste eiwitbron aan hun jongen voeren. De insectdichtheid in en rondom een boom is meestal vele malen groter dan op een plek waar geen boom staat. Het verwijderen van één boom kan dan ook direct en indirect invloed hebben op de grootte van vogelpopulaties. Daarom kan het weghalen van een boom ethisch bezwaarlijk zijn, zelfs al spelen er geen in de wet vastgelegde redenen (meer) mee om de boom te behouden.

Bij het terugplanten van bomen kan er best gekozen worden voor inheemse soorten die lang bloesem dragen (en dus kunnen fungeren als drachtboom voor insecten) en die bestand zijn tegen stadshitte. Een grote boomkroon zorgt voor schaduw onder de boom en beschutting tussen de takken. Verder laat een ruime boomspiegel voldoende water en zuurstof door; dat maakt de boom gezond en duurzaam. Bovendien zorgt een ruimere boomspiegel voor minder opdrukking van het wegdek door wortelgroei. In een ideale situatie is de boomspiegel even groot als de boomkroonprojectie¹⁷.

6.4.5 *Natuurinclusief bouwen*

Om de natuur voldoende ruimte te geven is het advies om de nieuwbouw natuurinclusief te bouwen. Het wordt aangeraden de website <https://www.bouwnatuurinclusief.nl/> en <https://openresearch.amsterdam.nl/page/47014/handboek-natuurinclusief-bouwen> te raadplegen.

6.4.6 *Zorgplicht*

Te allen tijde dient er rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat er altijd rekening met in het wild levende dieren en planten gehouden moet worden. Tijdens de werkzaamheden moet gelet worden op de aanwezigheid van planten en dieren en moet voorkomen worden dat deze onnodig gedood, verwond of aangetast worden. Alle dieren, ook de niet beschermde soorten, moeten de ruimte krijgen om te kunnen vluchten en zichzelf in veiligheid te brengen. Indien er tijdens de werkzaamheden onverhoopt dieren worden aangetroffen die niet uit zichzelf (kunnen) vluchten, moet contact opgenomen worden met Aqua-Terra Nova.

6.5 **Planning**

Onderzoeken naar de aanwezigheid van (strikt) beschermde soorten van artikel 11.46 van het Bal dienen conform goedgekeurde protocollen uitgevoerd te worden¹⁵. Deze onderzoeksperiodes zijn afhankelijk van de soort, potentiële functie van het plangebied en soms ook weersomstandigheden. Indien bij onderzoek afgeweken wordt van de betreffende protocollen kan dit tot gevolg hebben dat een eventuele latere ontheffingsaanvraag om deze reden afgewezen wordt.

In tabel 6.3 worden de betreffende onderzoeksperiode per soort weergegeven. Hierbij dient rekening gehouden te worden dat een onderzoek bestaat uit meerdere bezoeken, verspreid over het onderzoekseizoen.

Tabel 6.3.
Onderzoeksperiodes
beschermde soorten.

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Vleermuizen												
Broedvogelcontrole												
Onderzoeksrapportage												

Donkergroen: optimale onderzoeksperiode; Lichtgroen: minder geschikte periode en afhankelijk van weersomstandigheden; Wit: geen onderzoek mogelijk.

Uit het onderzoek zal blijken of het noodzakelijk is de geplande activiteiten aan te passen en of een ontheffing in het kader van de Omgevingswet aan te vragen.

Indien verzekerd kan worden dat door het tijdig treffen van maatregelen voorafgaand aan de activiteit(en) geen verboden in het kader van de Omgevingswet worden overtreden is ontheffing niet noodzakelijk.

Indien een ontheffing in het kader van de Omgevingswet wel noodzakelijk is, moet rekening worden gehouden met een proceduretijd van circa twintig weken (Zuid-Holland) en in sommige situaties een gewenningstijd van enkele maanden met betrekking tot alternatieve verblijfplaatsen of vliegroutes.

6.6 Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en de werkzaamheden, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn. De conclusies van dit onderzoek zijn drie jaar geldig.

7 REFERENTIES

1. Overheid.nl. *Omgevingswet*. (2024).
2. Ministerie van landbouw natuur en voedselkwaliteit. Natura 2000-gebieden.
3. Rijksoverheid. Begrenzing van het Natuurnetwerk en de Natura 2000-gebieden. (2018).
4. Gemeente Den Haag. *Visie op Licht*. (2017).
5. FLORON.
6. SOVON.
7. Zoogdiervereniging.
8. Limpens, H., Twisk, P. & Veenbaas, G. *Met vleermuizen overweg*. (Uitgave Dienst Weg- en Waterbouwkunde, delft, en de vereniging voor zoogdierkunde en zoogdierbescherming).
9. RAVON.
10. Rijksdienst voor ondernemend Nederland. *Soortenstandaard Zandhagedis, versie 2.0*. (2014).
11. Creemers, R., Wijer, P., Zuiderwijk, A. & van delft, J. J. C. W. *Ringslang. De amfibieën en reptielen van Nederland* (Nederlandse Fauna, 2009).
12. RAVON. Ringslang.
13. Vlinderstichting.
14. EIS kenniscentrum insecten en andere ongewervelden.
15. Netwerk Groene Bureaus (werkgroep 'Standaarden en protocollen')
16. Jansen et al., *A method for actively surveying mass hibernation sites of the common pipistrelle (Pipistrellus pipistrellus) in the urban environment* (2022)
17. Ir. M.H.A. Hoffman et al. *Inventarisatie van wegdekbeschadiging door boomwortels* (2000)
18. Telling van nestplaatsen van gierzwaluwen in de gemeente Westland. KNNV 2023 M. Verschoor

